

Ukusne del.ici.je

Bookmarci u browseru su totalno out. Nama treba nešto dijeljeno, dostupno gdje god se nalazili, lako pretraživo, a nije naodmet i da imamo mogućnost podijeliti sa svijetom ono za što mislimo da je korisno. Osim toga, dosadašnji hijerarhijski načini organizacije *bookmarka* po mapama skoro nikad nisu osobito praktični, jer nam jednostavno nedostaje kriterija sortiranja i vremena (volje). Čemu se onda zamarati, pa nama zapravo treba struktura jednog velikog popisa koji nećemo pregledavati, već pretraživati. Treba nam i način za označavanje popularnosti linka kako bismo bili sigurni da ćemo mu se vraćati, iako mu možda kratki opis nije dovoljno atraktivan da nas opet privuče.

Nama treba <http://del.icio.us>, site s kolektivnim *bookmarkima*

koji implementira upravo ono što smo opisali gore. Njegova uloga je skupljanje *bookmarka* od ljudi, koji zauzvrat imaju obvezu svaki link opisati sa što više ključnih riječi, kako bi se bolje katalogizirao. Popularnost linka dočarava i broj ljudi koji su ga stavili u svoj osobni *bookmark* prostor, koji je dostupan na jednostavnom URL-u del.icio.us/login, a naravno, svi mogu vidjeti svačije adrese. U trenucima dosade možemo otići na glavnu stranicu, gdje se u stvarnom vremenu ispisuju pojedini linkovi, kako ih već korisnici dodaju na popis. Crvenom bojom prikazuje se popularnost linka, pa nam i to pomaže u odluci.

No, kakve sve ovo ima veze s Firefoxom? Za njega postoji ekstenzija koja omogućuje jednostavno dodavanje linkova na

stranice, dovoljan je samo desni klik iznad linka. A i htjeli smo samo prezentirati malo drugačiji

način razmišljanja pri spremanju linkova, a time i pospješiti surfanje.

▲ **Javni bookmarki inovativan su način čuvanja informacija o vlastitim linkovima i saznavanja tuđih koji su popularni**

tako da postoji jedan prozor u kojem je naslagano nekoliko stranica, a njihov popis (odnosno tzv. *tabovi*) je na vrhu u uskoj traci. Kad je osim *browsera* otvoreno još nekoliko prozora pod Windowsima, to jako pomaže u logičkom organiziranju *desktopa* i sprečava da se prozori nagomilavaju. Novi *tabovi* se otvaraju klikom na srednju tipku iznad linka. Prelazak između njih, osim mišem, možemo učiniti i s *Ctrl + Tab*, a zatvaramo ih s *Ctrl + W*. Veličinu fontova na stranici možemo regulirati kotačićem miša, držeći tipku *Ctrl*, što nas je više puta spasilo od naprezanja očiju.

Pretraživanje Interneta je olakšano jer ne moramo više učitavati početnu Googleovu stranicu; dovoljno je utipkati traženi pojam u prostor pokraj URL kućice. Na tom mjestu je moguće dodati i druge tražilice ili stranice poput IMDb-a, eBaya ili Amazona ili Dictionary.com, kako bismo neku riječ odmah i preveli. Pronalazak vijesti ili *blogova* još je više olakšan podrškom za RSS (Really Simple Syndication), način skraćenog zapisa vijesti, pogodan za prijenos preko Mreže. Na taj način Firefox stvara takozvane "Live bookmarks", popise vijesti ili *blogova* koji se osvježavaju u stvarnom vremenu,

kako ih već stranica šalje. Ako nas neki zanima, odaberemo ga i dotična se vijest učita.

Zaštita od napasti s Weba

Opterećenost reklamama sve je veća, pa je zato ugrađena i zaštita od *pop up* prozora s reklamama. Neke stranice moguće je izuzeti od toga pravila. Nakon blokiranja pojedinog prozora pri dnu stranice pojaviti će se traka gdje se to može regulirati. Osim toga, moguće je blokirati i reklame na samim stranicama i to desnim klikom nad slikom i onda *Block images...* Naime, oglasi dolaze najčešće sa servera marketinških agencija, pa nam je lakše napraviti selekciju. Firefox nas štiti i od raznih trikova kojima pribjegavaju *webmasteri*, poput prikazivanja pogrešnih informacija u statusnoj traci ili mijenjanja veličine prozora.

Jedna od jako dobro riješenih mogućnosti je *download manager*. Ovisno o vrsti datoteke, može automatski otvoriti pripadajuće programe ili spremati datoteku u predefinirani direktorij, a može i nastaviti pauzirani *download*.

Ne smijemo zanemariti ni estetsku komponentu priče. Firefox podržava teme i *skinove* s definicijom izgleda, kojih svakim danom ima

sve više. Njihov dobar izvor je update.mozilla.org. Moguće je i mijenjati raspored i popis ikonica i tako dodatno potencirati minimalizam aplikacije, ostavljajući samo ono najnužnije.

Mane

Naravno, sve ima svojih mana, pa tako i Firefox. Možda i najveći prigovor korisnika odnosi se na nepodržanost Microsoftove tehnologije ActiveX, koja čini nedostupnom dio web stranica, pa tako i Windows Update. To će spriječiti i veću zastupljenost Firefoxa u korporacijama koje još uvijek ovisе o vlastitim web aplikacijama, koje su najčešće razvijane samo s jednim *browserom* u vidu. Izostanak ActiveX-a mi vidi-mo kao prednost, jer je jedino to moglo poboljšati sigurnost *browsera* na stupanj na kojem je Firefox danas. Vjerovali ili ne, postoji *plugin* za ActiveX na www.iol.ie/~locka/mozilla/plugin.htm. Naprednije korisnike će zasmetati što nije konfigurabilan na lak način (bez skidanja dodataka ili ručnog mijenjanja tekstualne datoteke). Podršku za danas najpopularnije formate (Flash, Java) potrebno je zasebno skinuti u obliku *plugin*a, no ta procedura maksimalno je pojednostavljena.

Proširimo funkcionalnost ekstenzijama

Jedna od najvažnijih prednosti Firefoxa je i njegovo jednostavno proširivanje. U početku dobivamo mali jednostavan alat koji služi za surfanje, ni više ni manje. Kako se povećavaju zahtjevi, tako se traže dodatne opcije i mogućnosti. Firefox je zamišljen kao mala aplikacija, pa su zahtjevi uglavnom odbijani jer bi to na kraju izgubilo smisao. Kako je Firefox dizajniran modularno, programerima je bilo vrlo jednostavno napisati dodatne aplikacije koje proširuju postojeću funkcionalnost, i to sve strpati u par kilobajta. Svaka se ekstenzija sastoji od JavaScripta i XUL jezika za opis sučelja.

▲ **Iskoristimo nekoga tko je prošao napore besplatne registracije na nekim siteovima i htio to podijeliti s nama**

▲ **Napokon možemo doskočiti stranicama koje svoje reklame baziraju na Flashu, gore je stanje neposredno nakon učitavanja**